

Får vi et kjempeløft for bedre vannmiljø i regulerte vassdrag i Norge?

Audun Ruud

Norsk Institutt for Naturforskning - NINA

på

Brukermøtet til SusWater 10.november 2016 knyttet til WP 1

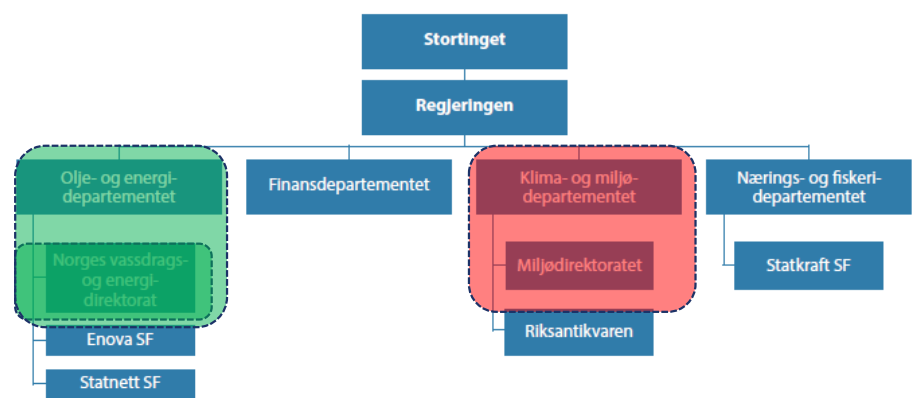
CEDREN

Centre for Environmental Design of Renewable Energy

**FM
E**
CENTRE FOR
ENVIRONMENT-
FRIENDLY ENERGY
RESEARCH

Spillereglene i konsesjonspraksis for vannkraft:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er sammen med OED nasjonal regulerings-myndighet for elektrisitetssektoren.

Selv om KLD har ansvaret for det ytre miljøet, har ikke Miljødirektoratet konsesjonsmyndighet slik de har for forurensningskontroll (men de forvalter naturforvaltningsvilkår der de er innført!)

Formell beslutningsmakt i energipolitikken ligger hos OED/NVE!

Som også KLD understreker i alle godkjente vannforvaltningsplaner:

Vannforskriften setter rammer for vannforvaltningen, men..de godkjente miljømålene forutsetter etterfølgende vurdering og eventuelt beslutning om tiltak fra sektormyndighetene

Meld. St. 14 (2015–2016) **Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold** i Stortinget vedtatt 23.5 2016

Merknader i Innst. 294 S (2015–2016) (fra Energi og Miljøkomitéen):

Komiteen viser til at vilkårsrevisjoner som er gjennomført så langt har tatt svært lang tid, og forutsetter at NVE prioriterer tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre de kommende vilkårsrevisjonene på en effektiv måte.

Meld.St. 25 (2015-2016) **Kraft til endring. Energipolitikken mot 2030** vedtatt 13.6 2016.

Merknader i Innst. 401 S (2015–2016) (fra Energi og Miljøkomitéen):

Komiteen er tilfreds med at regjeringen vil legge til rette for miljøforbedringer i vassdrag med eksisterende vannkraftutbygging, gjennom blant annet oppfølging av vanddirektivet og ved vilkårsrevisjonene.

- KLD godkjente vannforvaltningsplaner 1.7-2016 i tråd med EUs Vanndirektiv (WFD)
- med spesifiserte lister/vedlegg med tidsfrister for vannforekomster der det kan bli nødvendig med høyere vannføring for å få bedre vannmiljø
- i tråd med nasjonalt føringsbrev av 24/1-2014 (fra OED og KLD)
- basert på NVEs og Miljødirektoratets rapport 49:2013 («revisjonsrapporten»)
- Status: **Vedtatte miljømål fra VRM/Fylketing ble kraftig redusert**
- **Ingen miljømål for reguleringsmagasin** ble godkjente
- Årsaken er knyttet til svake begrunnelser og mangelfulle kost-nyttevurderinger
- Samtidig understreker godkjenningen fra KLD at tiltak som medfører tap i kraftproduksjon må enten:
 - **pålegges ved revisjon etter vassdragsreguleringsloven eller**
 - **gjennom innkalling og/eller omgjøring etter vannressursloven**

Norge skal rapportere til Brüssel innen utgangen av året

➤ ***Spørsmålet er om EU/ESA vil godkjenne det norske opplegget?***

Vannforekomster med miljømålet GØP/GØT som kan medføre krafttap pr. 1.7-16

Vannregion*	Forslag fra vann-regionen	Godkjente av KLD som kan medføre krafttap	Frist for mål-oppnåelse innen 2021	Tids-utsettelse til 2027	Tids-utsettelse til 2033
Agder	62	17	9	3	5
Hordaland	206	10	0	7	3
Rogaland	72	2	0	0	2
Glomma	86	23	1	19	3
Vest-Viken	121	35	17	12	6
Møre og Romsdal	79	12	12	0	0
Sogn og Fjordane	Total 1533	Total 159	Total 44	Total 68	Total 47
Trøndelag	109	8	0	3	5
Nordland og Jan Mayen	211	16	0	8	8
Troms	134	8	5	0	3
Finnmark	56	4	0	0	4
Västerhavet	22	11	0	9	2

* Har ikke inkludert norsk-finsk vannregion der KLD ikke godkjente noen av de 34 foreslåtte miljøtiltakene!

Prinsipper for bruk av tidsutsettelse

- Måloppnåelse 2021:
 - Revisjonssaker der det er utarbeidet et revisjonsdokument
 - Innkallings- omgjøringsaker der det er en påbegynt sak
- Måloppnåelse 2027:
 - Revisjonssaker der det pr. i dag er fremmet krav om revisjon
 - Alle andre innkallings- og omgjøringsaker
- Måloppnåelse 2033:
 - Framtidige revisjonssaker der det ennå ikke er fremmet krav

Status for vilkårsrevisjoner av vannkraft pr. 9. november 2016

5 vilkårsrevisjoner er avsluttet av OED/kgl. res

- Inkludert Veo-overføringen som ble avsluttet 28.10

3 saker med innstilling fra NVE

- Inkludert Mesna som «snart» er ferdig i OED

43 saker er «under behandling» i NVE

Men hva som skjer «under behandling» varierer:

- Tokke-Vinje (Statkraft): Åpnet i 2007, men NVE har fortsatt ikke gjennomført sluttbefaring!
- Finsåvassdraget (Agder): Åpnet i 2013, men NVE avventer kobling mot O/U prosjekt
- Sira-Kvina: Åpnet i 2015 og NVE gjennomførte befaring allerede 11.-12.10 2016!

Vannforekomster med miljømålet GØP/GØT som kan medføre krafttap

Vannregion*	Forslag fra vann-regionen	Godkjente av KLD som kan medføre krafttap	Frist for mål-oppnåelse innen 2021	Tids-utsettelse til 2027	Tids-utsettelse til 2033
Agder	62	17	9	3	5
Hordaland	206	10	0	7	3
Rogaland	72	2	0	0	2
Glomma	86	23	1	19	3
Vest-Viken	101	17	17	17	6
Møre og Romsdal	79	12	12	12	0
Sogn og Fjordane	1533	159	44	68	47
Trondelag	151	10	0	0	0
Finmark	56	4	0	0	4
Västerhavet	22	11	0	9	2

Eirik Bjørkhaug, NVE påpekte på Vannmiljøkonferansen 3.11 - 16:

2021: 18 vilkårsrevisjoner totalt
2027: 31 vilkårsrevisjoner totalt
2033: 31 vilkårsrevisjoner totalt

15 er igangsatt
17 er igangsatt
5 er igangsatt

Totalt
1533

Totalt
159

Totalt
44

Totalt
68

Totalt
47

Betyr det at 26 vilkårsrevisjoner (44-18) innen 2021 ikke knyttes til Vanddirektivet: At de ikke kobles til vassdragsøkologiske forhold?

* Har ikke inkludert norsk-finsk vannregion der KLD ikke godkjente noen av de 34 foreslåtte miljøtiltakene!

Fortsatt usikkert hva som skjer i regulerte vassdrag med kraftproduksjon!

- *ESA kan utfordre energipolitisk praksis, men miljømål i regulerte vassdrag med kraftproduksjon realiseres gjennom revisjon, innkalling eller omgjøring.*
- «I sektormyndighetenes etterpåfølgende saksbehandling vil det bli gjort grundigere vurderinger av samlede fordeler og ulemper ved de enkelte tiltakene før endelig beslutning blir tatt. **Det kan da vise seg at tiltak ikke er egnet eller har en for høy kostnad i forhold til nytten**» (min utheving).
(side 14 i godkjenningen av regional plan for Agder – men tilsvarende i alle godkjenningene)
- ✓ Mye kan også skje knyttet til standard naturforvaltningsvilkår, men fortsatt uklart hvordan det kan gjennomføres utenfor revisjonsinstituttet?

Får vi et kjempeløft for bedre vannmiljø i regulerte vassdrag i Norge?

Svaret er tja...

Ikke innen 2021,

Modernisering av
vilkår for vannkraft?

men ser vi på de saker som kan/skal realiseres innen 2021, er det kanskje mer som kan gjøres lokalt av den enkelte tiltakshaver?

Vi drøfter Sira-Kvina senere i dag!